

ens faciliti clariques sobre el tema. Per la meua part afegeixo: no compliquem la nostra vida lingüística, no deixem que apareguin errors, deformacions, improprietats, clivelles, esclertes, forats. L'edifici del català acabarà per enfonsar-se. I això, som uns quants, almenys, que no ho perdonariem mai.

• • • • •
ENSENYAMENT

Involució de l'ensenyament del Català a les Illes Balears

• Ernest Sabater i Siches

El govern balear va promulgar per a aquest curs una nova ordre (el 27 d'agost) sobre l'ensenyament de la llengua i, al costat d'un aparent progrés en suprimir la vergonyosa autorització per a fer ensenyament en català, ha eliminat també tota programació sobre assignatures a fer en català. La realitat és que només un 17 % dels alumnes d'EGB reben l'ensenyament en català al cap de tants anys d'autonomia. El cas és que un seguit d'associacions des de l'Obra Cultural Balear a associacions de pares i mestres, sindicats i algun partit polític es van mobilitzar contra aquest «liberalisme» que situava en la indefensió total la llengua. Aina Moll, però, ja va haver de portar-los la contrària (Recordau el títol d'*Enterradora del català* que des d'un article a *Canigó* se li va atribuir durant el seu mandat com a directora general de Política Lingüística al Principat?).

Finalment, per intentar frenar

la resposta popular i el recurs davant el Tribunal Superior de Justícia que volien interposar contra l'ordre, hi ha hagut una reunió entre la Conselleria i els protestataris i han quedat que es farà un pla d'extensió del català a l'ensenyament sota el control de la Universitat. Es preveu una implantació del cinquanta per cent en dos anys per a arribar després a cotes més altes. Ja veurem en què acaba.

Això sí, Aina Moll «responsable de la campanya de (a)normalització lingüística a les Balears», ha demanat un vot de confiança en el conseller (responsable de l'ordre causant de tota aquesta luleia). De moment, el consell insular de Mallorca ha rebutjat l'ordre del 27 d'agost, motiu de la polèmica, amb els vots dels diputats d'Unió Mallorquina, PSOE i PSM, ja que consideren que aquesta ordre incompleix la llei de normalització lingüística de les Balears que obliga el govern a impulsar, promoure i introduir l'ensenyament del català.

Professors contra el Català, organitzats. Professors de Català, desmobilitzats.

Ja fa uns mesos que els diaris donaven notícia de la fundació d'un altre grup paral·lel de CADECA, APB: Asociación de Profesores por el Biligüismo. El diari «Avui» del 16 de novembre, a la seva incisiva columna «Entre parèntesis», signada amb el pseudònim —diuen que col·lectiu— Desclot, donava la informació que aquest grup s'ha dedicat a repartir fulls per insti-

tuts i escoles denunciant el que ells anomenen «amplio malestar social» a causa de la política lingüística de la Generalitat. Aquest grupuscle es reuneix a la seu de l'Asociación Miguel de Cervantes de Barcelona —preexistent a la CADECA— que va rebre un premi de la Real Academia Española, la qual en va rebre un de la Generalitat!

Ja s'havia detectat l'activitat provocadora d'aquests professors que, saltant-se la mínima ètica professional i segurament tota legalitat, feien propaganda d'aquest moviment anticatalà entre els alumnes i els pares d'allà on creien que podrien tenir èxit: uns llocs on se sap que ho han fet són a l'escola Príncep de Girona i a l'Institut que hi ha al costat, destinats als fills dels militars. En aquest darrer treballa Antonio Robles, un dels líders de tot plegat, que figura que «va d'anarco» i l'autor del pamflet *Extranjeros en su país*, signat pel que creiem col·lectiu «Azahara Larra Servet» que va aparèixer el curs passat.

El cas és que, mentre aquesta gent —ufana i superba— s'organitza, el professorat de català i el professorat català resta passiu. És increïble de veure com aquest col·lectiu —especialment el professorat de batxillerat i FP de llengua i literatura catalanes— un cop va accedir a l'ensenyament públic i a la plaça de funcionari s'ha desentès majoritàriament de qualsevol actitud de promoció i de defensa de la llengua, quan hi ha motius més que sobrants de passar a l'acció per a informar, contrarestar i lluitar. La nostra Associació tornarà a fer una crida als ensenyants per intentar mobilit-

zar-los, cosa que ja va fer fa dos anys en néixer, amb un èxit molt reduït.

L'ensenyament de la llengua i la literatura catalana al BUP

• E.S.

La introducció oficial de l'ensenyament de la llengua i de la literatura del país ara fa uns quinze anys trobo que, en primer lloc, no ha evolucionat com calia —almenys de forma majoritària—; en segon lloc, ha contribuït a l'«assignaturització» del català i, en tercer lloc, ha patit sempre d'una programació poc adequada. Anem a pams.

L'entrada del català, a l'EGB primer i al BUP i COU totseguit, va fer necessària la formulació d'un programa, l'edició de llibres de text i de més material didàctic i l'establiment d'una metodologia que, en general ha emanat dels llibres de text: gramàtica tradicional als dos primers cursos, (prescindint de l'ànima de perfeccionament didàctic que es reclamava durant els anys foscos del franquisme), teoria literària al segon com a complement, i història de la literatura catalana i comentari de text al tercer. Unes lectures, que als dos primers cursos acostumen a ser de literatura juvenil sense cap valor, i al tercer d'autors del programa que acaben de complementar la formació lingüística i literària dels alumnes de BUP. A COU un programa densíssim de llengua, història de la llengua i sociolingüística coronen l'edifici. La to-

tal inseguretats sobre les assignatures que rebran en català, els diferents ambients familiars i ambientals i l'ús majoritari del castellà com a llengua dels joves no ajuden gaire a fer del català una matèria ben assimilada i viscuda. És l'assignaturització o la llatinització que diuen alguns.

Durant aquests darrers quinze anys —o potser ja en fa disset o divuit?—, s'han celebrat oposicions, primer a catedràtics i agregats, després només a agregats, i noves fornades de professors i professores s'han anat distribuint per totes les terres catalanes. (La situació és similar al Principat, al País Valencià i a les Illes, però amb més dificultats als dos darrers territoris). Aquest professorat, jove en la seva major part, que ha intentat amb la millor voluntat —sobretot al principi— transmetre uns coneixements i —això no sempre i cada cop menys— un afegit d'interès per la llengua i pel país, ha hagut de cobrir dèficits en la formació històrica i cultural, fer entendre quina és la situació sociolingüística real (ben diferent dels triumfalismes oficials dels primers moments) i un ampli etc.

Fora d'un nucli de professors més inquiets, que han prescindit totalment o parcialment dels llibres de text i dels programes i s'han llançat a fer experiències de forma individual o col·lectiva amb més o menys èxit, la majoria segueixen —seguim— la pauta que ens marquen els programes i els llibres de text. I això no ha canviat gaire amb els anys. Hi ha qui fa adaptacions mínimes del programa: veure a tercer els dos primers trimestres la literatura del dinou ençà i deixar per al final la medieval, altres

suprimeixen aquesta, uns altres centren el curs en el treball d'uns textos contemporanis i alguns es dediquen tot el curs a treballar la literatura popular o algun aspecte que troben atractiu: l'erotisme, la dona a la literatura o el que sigui.

Amb la Reforma a la vista no és temps ja de canviar programes del ja antic batxillerat. Com veurem en els apartats següents, aquest estat de coses no és gaire positiu i podem afirmar que l'ensenyament de la llengua i la literatura «catalanes» continua estancat i s'assembla massa al d'una llengua o literatura estrangeres. No són en realitat «la» llengua i «la» literatura, no solament per les raons ambientals que tots coneixem i no tots contribuïm a canviar, sinó pel mateix enfocament de la nostra «assignatura».

L'assignaturització del català

La conversió del català en una assignatura més va ser un perill que van assenyalar els més lúcids d'entre nosaltres —que no abunden gaire i que no acostumen a ser escoltats—. El fet de veure reconeguda la llengua i la literatura del país com una assignatura més, sobretot sortint del desert i del voluntarisme dels anys que van precedir la introducció oficial del català a l'ensenyament, van semblar la solució a molts. Però el «handicap» amb què partíem ens converteix aquestes assignatures en una cosa un xic anòmala per un factor importantíssim: la llengua com a mitjà d'expressió i com a matèria de treball acadèmic sense una homogeneïtat de coneixement oral per part de l'alumnat. Els desnivells de coneixement dels alumnes són